

Daniel Plíšek, *Regulace povodí středního Labe do roku 1918. Příprava, realizace, vzniklá vodní díla*, Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, Ústav historických věd, 2022.

Předkládaná diplomová práce si vytkla za cíl co nejkompaktněji na základě rešerše různorodých úředních pramenů a dobové technické i další literatury vylíčit průběh příprav a realizace velkého vodohospodářského díla, totiž regulace středního toku Labe v délce trasy od Hradce Králové (soutok Labe a Orlice) až po Mělník (soutok Labe s Vltavou). V centru pozornosti přitom měly stát nejen vzniklá technická vodní díla (jezové soustavy, zdymadla ad.), ale také společenský rozměr záměru a legislativní rámec sledované stavební akce. Nutno předeslat, že téma vodohospodářské činnosti v českých zemích patří dlouhodobě k jen málo frekventovaným badatelským tématům, seriózní odborné literatury k tématu proto není, snad až na dobové úřední technické věstníky a ročenky, mnoho. Tématu se parciálně dotkly některé obhájené kvalifikační práce, např. diplomová práce Marcely Černé o činnosti Komise pro kanalizování řek Vltavy a Labe v Čechách v letech 1896–1931 (UK, 2014). Monografie Doubravky Olšákové a Jiřího Janáče z roku 2018, zmiňující ideologicky podbarvené plány na velká vodohospodářská díla v Československu, případně jejich realizaci, mapuje až období necelého čtvrtstoletí po konci 2. světové války. Jinak jsou relevantní zmínky o regulaci Labe rozptýleny v množství tematicky velmi rozrůzněných spisů. Snad z tohoto důvodu se diplomant rozhodl rezignovat na úvodní shrnutí dosavadního stavu bádání.

Ambiciózní záměr Daniela Plíška zevrubně popsat průběh regulace středního Labe, včetně modernizačních procesů, které zdoluhavý podnik paralelně doprovázely (rozvoj průmyslu, elektrifikace ad.) se naplnit víceméně zdařilo. Obsahová struktura práce byla pisatelem (až na výjimku páté kapitoly, která neústrojně, tj. bez hlubší analýzy popisuje vývoj cen stavebního materiálu a mezd ve východních Čechách v prvních dvou dekádách dvacátého století) stanovena přehledně a logicky. Práce má osm hlavních kapitol. V úvodních kapitolách se autor snažil téma zasadit do širších souvislostí nejen přírodních, hydrologických a hospodářských, ale i historických a kulturněhistorických. Podkapitoly popisující majetková práva k vodním zdrojům v časech germánské říše, slovanské vodohospodářství a právní normy, týkající se využití a úprav říčních toků od středověku až do 19. století představují kvalitní úvod do vlastního tématu práce. Obsírnější zmínku by si v kontextu tohoto prologu jistě zasloužila činnost Zemského stavebního ředitelství v Praze, resp. jeho sekce zaměřené na vodní stavby. V dalších kapitolách práce se Daniel Plíšek se zaměřil na (možná až příliš) zevrubné popsání činnosti Komise pro kanalizování řek Vltavy a Labe od konce 19. století až do začátku třicátých let (kapitola 2) a Středolabského komitétu, založeného v roce 1899 za účelem nalézt řešení, které by zamezilo pravidelným záplavám a splavnění Labe na jeho středním toku od Hradce Králové (kapitola 3). Kapitoly 4 a 6 jsou věnovány popisu realizovaných stavebních úprav na středním Labi v průběhu dvou etap, první spadajících do let 1904-1912 a následné poválečné po roce 1918, související s technickými vodními díly budovanými na Labi v Předměřicích, Kolíně, Poděbradech a Nymburku.

Stranou autorova zájmu nezůstala ani estetická stránka vodních děl v krajině a dobové uvažování o ní. Snad až příliš stručná kapitola (s. 138-142) obsahuje sice záslužné zmínky o spolupráci předních českých architektů a inženýrů na projektech vodních staveb, vzniklých při regulaci řeky Labe v průběhu první poloviny dvacátého století, ale čtenář se z ní nedozví mnoho o tom, jak obsáhlá byla tradice odborného vzdělání zaměřeného na projektování a úpravu vodních toků na pražské polytechnice a dalších technických školách (k profesnímu pozadí a společenskému statusu architektonické a stavitelské profese recentně např. Tomáš Korbel, *Čeští architekti a stavitelé v 19. století: profesní a společenský vzestup*, Praha 2021). Je škoda, že pro životopisné medailonky klíčových aktérů splavnění středního Labe autor nevyužil košatější zdroje a vycházel povětšinou ze stručných encyklopedických hesel.

Práce se nemůže pochlubit kdovíjak hladkou stylistikou a precizní jazykovou podobou. Nicméně překlepů a sporných míst je v předložené práci méně než kritické množství. Vytknout je nutno formální nesystematičnost, roztroušenou v různých pasážích textu, např. v seznamu pramenů a zdrojů (s. 156-168). Není standardní vydělovat z literatury kvalifikační práce, a pokud se k tomu autor již rozhodne měly by být dané položky formálně sjednocené (nikoliv, že u jedné práce je uváděn školitel i s akademickými tituly a u dalších dvou nikoliv). V části shrnující použitou literaturu chybí u některých položek snadno dohledatelní editoři (např. sborník *Člověk a příroda v novodobé české kultuře* redakčně připravila Milena Freimanová) atd. Jindy autor pominul tématu adekvátní titul (např. Emil Zimmerler, *Paměti o úpravě středního Labe v Nymburce – Erární most v Nymburce*. Eds. Michaela Havelková a Jan Hozák, Nymburk 2016).

Velkou pochvalu si naopak zaslouží obsažná, pečlivě vybraná a o náročném průběhu regulačního podniku splavnění středního Labe kvalitně informující obrazová část práce (s. 169-218). Předchozí kritické poznámky však nemají (a ani nemohou) zastřít, že Danielovi Plíškovi se podařilo nabádat zvolené téma velmi poctivě a že v úhrnu sepsal kvalitní a informačně hutnou diplomovou práci, která se může stát cenným zdrojem informací pro další bádání.

Předložený spis úspěšně naplnil kritéria, kladená na kvalifikační práce v magisterském stupni studia. Práci proto rád **doporučuji k obhajobě** a navrhuji její hodnocení **B**.

V Pardubicích 19. srpna 2022

MgA. František Radek Václavík